

16

INFORMACE O CHARTĚ 77

listopad 1982

g Yekaterina Šabatová

Dokument Charty 77 č. 31/82 / dopis kanceláři Bruno Kreiskému /	1
Dokument Charty 77 č. 32/82 / dopis redakci časopisu L' Alternative/	1
Dokument Charty 77 č. 33/82 / K 30.výročí procesu s tzv. protistátním centrem /	2
Dopis V. Barona mluvčím Charty 77	3
Odpověď A. Marvanové Vladimíru Baronovi	3
Dopis Dolores Šavrlové Bruno Kreiskému	4
Dopis P. Roubala presidentu republiky	4
Dopis Miloše Rejcherta reverendu Billy Grahamevi	5
Stalo se nestalo, aneb všechno je možné / Irena Borávková/	8

Informace o Chartě 77 vydává nezávislá redakční skupina

Anna Šabatová, Praha 2, Anglická 8

Dokument Charty 77 č. 31/82 / dopis kanceláři Bruno Kreiskemu/

Panu kanceláři
Bruno Kreiskemu
Víden
Rakousko

Vážený pane kanceláři,

obracíme se na Vás, protože víme o Vašem zájmu o situaci obránce lidských práv v Československu, který se projevil i skutečnými činy. V blízké době se máte setkat s presidentem naší republiky dr. Gustávem Husákem. Doufáme, že při této příležitosti by snad nebylo pro Vás neschůdné nalézt vhodnou možnost k intervenci za všechny ty, kteří jsou v Československu perzekováni za obranu lidských práv, především však za ty, kteří jsou v současné době vězněni jako Batték, Benda, Gruntorád, Havel, Hložánek, Jirous, Litemíský, Lízna, Pospíchal, Stárek, Uhl a další. Existují však dokonce obavy, aby se perzekuce nezestříla a neobrátila po ukončení zmíněné vysoké návštěvy ještě proti dalším, kteří jsou v současné době stíháni na svobodě, a to tak, že by na ně byla znova uvalena vazba, eventuálně insecnován další politický proces ; jde např. o Bartoška, Kynclu, Mlynářiku a další. Naše prosba o Vaši intervenci ve prospěch těchto a všech dalších občanů postihovaných za obranu resp. užívání těch práv, která jim dle československé legislativy i dle mezinárodních dohod přísluší, je tudíž velmi naléhavá.

Jsme Vám vděční za Vaše dosavadní učinné pochopení naší situace a děkujeme Vám za pomoc pro ty, kteří jsou vůči mocenskému aparátu silní jen svou morální pozicí.

V Praze dne 10.listopadu 1982

Dr.Radim Palouš
mluvčí Charty 77

Anna Marvanová
Mluvčí Charty 77

Ladislav Lis
mluvčí Charty 77

Dokument Charty 77 č. 32/82 / Dopis redakci časopisu L'Alternative/

Journal
L' Alternative
1 Place Paul Painlevé
750 05 Paris - France

Vážená redakce časopisu L' Alternative,

v jednom z letošních čísel jste publikovali pod názvem "Sebekritika Charty 77" úvahu Martina Středy. Toto jméno není v seznamu signatářů Charty 77 a nezná je ani nikdo z okruhu přátel Charty/ 77. S uvedenou prací se nikdo neobrátil k signatářům Charty 77, ani k jejím předchozím mluvčím, ani k nám.

Nezbývá nám tedy než konstatovat, že v žádném případě nemůže jít o "sebekritiku Charty ZZ ". Tento článek, Vám uveřejněný, je zřejmě kritickými připomínkami někoho, kdo chce pod pseudonymem komplikovaně sdělit prostřednictvím zahraniční cizojazyčné publikace něco, co mohl prodiskutovat přímo.

Ani tomuto pseudonymu nikdo nemůže a také nechce upírat právo na zveřejňování kritických postojů, rozhodně to však nemůže být pod názvem "Sebekritika Charty 77 ", jak to učinil bud autor, nebo redakce Vašeho časopisu.

Pokud se týká obsahu zmíněného článku, mluvčí soudí, že stručná odpověď na tuto a jiné kritiky byla zhruba zahrnuta ve sdělení, podepsaném "Signatáři Charty 77 " v září letošního roku.

Dr.Radim Palouš
mluvčí Charty 77

Anna Marvanová
mluvčí Charty 77

Ladislav Lis
mluvčí Charty 77

Dokument Charty 77 č. 33/82 /k 30. výročí procesu s tzv. protistátním centrem/

Presidentu ČSSR
JUDr Gustávu Husákoví
Praha

K třicátému výročí procesu s tzv. protistátním centrem

Pane presidente,

píšeme Vám dnes především jako člověku, který v padesátych letech zažil nespravedlivou perzekuci a nezákonosť. Na poslední dny letošního listopadu připadlo třicáté výročí jednoho z mnoha procesů padesátych let, procesu s tzv. protistátním centrem, nazývaným v soudu spisech též "Slánský a spol.". Tento proces se stal symbolem tohoto období. Tehdejší mocí byl propagandicky nejvíce využit k navenení a zesílení atmosféry a strachu. Vedle k největšímu počtu rozsudků smrti v jednom procesu tehdejší doby. Byly vydány a vykonány i nad těmi, kteří měli větší či menší odpovědnost za všechny dřívější nespravedlnosti a krutosti, k nimž došlo po nastupu k moci v r. 1948. Proces s tzv. protistátním centrem byl nejvyraznějším především toho, co neoficiální českina označila za "monstrproces": živá obvinění, vynucená přiznání obviněných pod psychickým a fyzickým tlakem a mučením. Vynesení krutých, nespravedlivých rozsudků bez věrohodných důkazů, výkon trestu smrti či nástup doživotního nebo dlouholetého věznění za nadšeného souhlasu sdělovacích prostředků, uspořádání "václavové" podpisové akce či rezoluci s požadavkem nejpřísnějších trestů a souhlasu s nimi. Kampan proti všem, kdo byli označeni za "negřítele lidově demokratického zřízení" postihla tehdy na 200.000 nevinnych občanů dlouholetým zbavením svobody v podmírkách nedůstojných člověka; bylo vyneseno 233 rozsudků smrti, z toho bylo 178 vykonáno - tedy 178 justičních vražd. Předtudí případy vystahování lidí z míst, kde žily jejich rody po celá pokolení, jak tomu bylo především u zemědělců. Likvidace náboženských řádů, pronásledování kněží, Feholníků, aktivních náboženských laiků a celých církví. Kolik lidí tehdy ztratilo svá zaměstnání, kolik jich muselo opustit kvalifikaci odpovídající existenci. Kolik jich muselo v té době opustit vlast, dokud se na dluhu hermeticky neuzavřely hraniční závory.

Neděláme si zdaleka nárok na to, že téměř několika řádkami vyčerpáme celou krázu, k jejímuž oslavování neváhal tehdy připojit svůj hlas i některí představitelé tzv. pokrokové kultury, a k níž měla naprostá většina vystrašeného nebo propagandou zmámeného národa. Podíl viny zasahuje daleko širší okruhy, než je mocenská garnitura. Dívedem k tomu, proč Charta 77 upozorňuje na hrázy a viny padesátych let je skutečnost, že duch padesátych let, sice pozmeněný, ale nikoliv méně nebezpečný, opět vstupuje do našich životů. Brutality a nespravedlivost padesátych let byly sice odsouzeny, ale pozdější rehabilitační soudní výroky byly předčasně zastaveny a dnes se zamlčují. Pod výzvami k bdělosti je opět vyhledáván mezi našimi spoluobčany třídní nepřítel, znova ožila mentálnita ideologické zaslepeneosti a oportunného služebníčkování. Ta dokonce zabranuje věcné a spravedlivé jednat o zavažných skutečnostech našeho národního života. Např. v roce 1980 vesel v platnosti nový úřední komentář k trestnímu zákonu. Smysl komentáře je diktovaný momentálními ideologicko-politickými zřeteli, nikoli naplněním smyslu naší zákonné soustavy. Podle tohoto komentáře a nikoli v duchu naší zákonného justice jedná a soudí, takže opět dochází k politickým procesům, tentokrát s vyloučením veřejnosti, která by mohla pochybovat o jejich zákonnosti. Tak byli odsouzeni například J. Bárta, R. Batték, V. Benda, V. Havel, J. Grunterád, R. Hložánka, Fr. Lízna, P. Pospíchal, P. Uhl a mnoho dalších.

Není dobré zapomínat, že před třiceti lety se obětí procesu stali mnozí z těch, kteří předtím dali bud výslovný souhlas, nebo i jen mlčenlivý, k procesům nebo represím předcházejícím. Není dobré zapomínat, že atmosféra strachu je nebezpečná pro všechny. Pro ty, kdo ji vytvářejí, i pro ty, kdo strachu podlehnu. Zkušenosť by nás měla mít důrazně k tomu, abychom přemáhali pocit strachu, nezdvihami ruku k souhlasu jen proto, že to moc vyžaduje. Ustrašený nebo oportunným souhlasem, i peuhým mlčením, se přivedí, ba utvrď situace, v níž se občana na jeho mínění vlastně nikdo neptá - kromě prověrky

a prošetřování jeho samého. A tak jsou delegovaní nedekretovaní delegáti a oni hlasují za něj a rozhodují jeho jménem. Ceny rostou a občan se to dozví v poslední chvíli, nebo až dodatečně. Životní prostředí je stále nezdravější, půdy a lesů ubývá, jsou místa ekologicky katastrofická a občan o tom nemá ani vědět. Boj za mír vedou za občana vybraní prokádrovaní bojevníci. Při veřejných procesech je v soudních síních zastupován bez svého vědomí kýmži určenými, spolehlivými a nepochybujícími diváky.

Charta 77 přinesla od svého vzniku řadu důkazů o tom, že duch paděstých let dosud obchází naši zemí. Charta 77 se snažila přispět k tomu, aby zhoubná atmosféra, dřívající průchod násilí a nebezpečné manipulaci s občanem, byla nahrazena duchem pozitivního občanského partnerství ve společenství národním i mezinárodním. Je to duch Závěrečného aktu konference o a bezpečnosti a spolupráci v Evropě. V tomto smyslu považuje Charta 77 za potřebné vzpomenout třicátého výročí procesu "Slánský a spol." a stínu paděstých let, dopadajících stále na naši zem.

Byli bychom velmi rádi, pane presidente, kdybyste přijal tento náš dopis jako dobré miněnou starost občanů země, v jejíž čele stojíte, o skutečně spravedlivý, občansky odpovědný, pokojný život ve všech sférách a koutech naší vlasti.

Praha 27.listopadu 1982

Dr.Radim Palouš
mluvčí Charty 77

Anna Marvanová
mluvčí Charty 77

Ladislav Lis
mluvčí Charty 77

Dopis V. Barona mluvčím Charty 77

Mluvčí Ch - 77
Marvanová Anna
Vinohradská 1431/69
Praha 2

Na základě důkladného zvážení jsem se rozhodl odvolat svoji signaci Ch-77, kterou jsem provedl koncem roku 77. Odvolání signace Ch 77 přistupuji z těchto důvodů: Vyjma signace Ch-77 jsem se žádných jiných akcí nezúčastnil. V současné době nejsem o činnosti Charty informován a myslím, že pro její další činnost nejsem přínosem.

Zádám o zveřejnění mého odvolání signace Ch 77 v samzdatech nebo jiných materiálech, které Charta vydává a současně žádám o vyrozumění, že signace byla zrušena a že jsem byl z evidence signatářů Ch 77 vyřazen.

Baron Vladimír
kk.5.1954
341 01 Horažďovice
Komenského 191
opravář zem.strojů v JZD Mír
Velký Bor

Odpověď Anny Marvanové Vladimíru Baronovi

Pan Vladimír Baron
opravář zeměd. strojů,
Komenského 191
341 01 Horažďovice

Praha 3.prosince 1982

Dnes jsem dostala Váš dopis bez data a také bez poštovního razítka. Na adresu, kam jste jej adresoval, nebydlím přes dva roky. K doručení Vašeho dopisu však nepomohlo to, že jste uvedl v adrese také popisné číslo, jinak zcela neznámé a užívané jen pro účely národních výborů a Bezpečnosti.

Obsah Vašeho dopisu, že totiž odvoláváte podpis Charty 77, beru na vědomí. Nemohu však vyhovět žádosti, aby toto odvolání bylo zveřejněno v samizdatech, které Charta 77 vydává - jak píšete. Charta 77 samizdaty nevydává.

přeji Vám hodně úspěchů a zejména to, aby Vaše příští rozhodnutí měla trvalejší charakter.

Anna Marvanová

Dopis Dolores Šavrdové Bruno Kreiskému

Pan
Dr. Bruno Kreisky
spolkový kanclér Rakouské republiky
V í de n

Vážený pane kancléri,

s velkou starostí a s krajním znepokojením obracím se na Vás, abyste se zasadil o propuštění manžela, spisovatele PhDr. Jaromíra Šavrdy, signatáře Charty 77, který byl dne 24.září 1982 opět vzat do vazby.

K napsání toho to dopisu mě vedou velké starosti a obavy o život mého muže, který je vážně nemocen a ve svých 49 letech je již několik let v plném invalidním důchodu.

Také skutečnost, že si již jednou odpykával trest dva a půl roku odnetí svobody /26.9.1978-26.3.1981/ za tak zvané pobuřování a opět byl zatčen na základě stejného obvinění, mě naplnuje obavou, že případný další trest by mohl být pro něj také trestem konečným. V jeho činnosti nepatruji trestní čin pobuřování, z kterého je viněn, ani žadny jiný ; jeho usilií se plně ztotožňuje s Mezinárodním paktem o politických a občanských právech, jenž byl v naší zemi uzákoněn.

Vážený pane kancléri, obracím se na Vás proto, že na základě vlastních zkušeností z doby prvního uvěznění mého manžela vím, že naše příslušná místa na podobné žádosti a prosby nereagují. Na druhé straně o Vás je známo, že se již mnoho let zasazujete - a často účinně - za občany naší země, kteří jsou nespravedlivě vystaveni trestnímu stíhání či jiným represím.

Vážený pane kancléri, věřím, že mou prosbu o pomoc neodmítнетe a že se zasadíte, aby můj manžel byl z vazby propuštěn.

V Ostravě dne 13.XI.1982

S hlubokou úctou

Dolores Š a v r d o v á

704 00 Ostrava-Záhřeb, Výškovická 87
ČSSR

P.S. S tímto dopisem jsem seznámila i přítele mého manžela.

Na vědomí : Kancelář presidenta republiky ČSSR
Generální prokuratura ČSSR

Dopis P. Roubala presidentu republiky

V Čáslavě 10.prosince 1982

Vážený pane presidente, obracím se na Vas ve veci Ivana Jireuse, Františka Starka, michala Hyka a Milana Friče, kteří byli odsezeni k vysokým trestům. Podrobnejí o jejich případu informují sdělení Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných číslo 307 a 309, které přikládám. Jak jsem Vám již začátkem listopadu psal ve své stížnosti na porušování zásady veřejnosti soudu, odmítl mi zaměstnavatel na první den hlavního líčení poskytnout dovolenou. Na druhý den jednání jsem sice již dovolenou dostal, ale po příjezdu do Chomutova jsem byl neoprávněn zadržen na Okresní správě SNB. K veřejnému zasedání odvolacího soudu měla přístup pouze jediná osoba, požívající důvěry obžalovaných, mimo minimálně šesti, což je zákonem zaručený počet důvěrníků a při neveřejných jednáních. Již totež samo o sobě by i v neinformovaném občanu vyvolalo podezření, že soud nebude soudit spravedlivě. Moje podezření bylo znásobeno mými zkušenostmi z posledních let :

1. Zásada veřejnosti soudu zde nebyla porušena poprvé. Sám jsem byl svědkem takového postupu více než desetkrát. Na tom mě nejvíce zarazí, že se tak děje dále a nepokrytejší přes moje stížnosti Kanceláři federálního shromáždění i jednotlivým poslancům.
2. Osobně jsem se setkal s porušováním Mezinárodního paktu o občanských a politických právech v kulturní oblasti. Před čtyřmi lety jsem byl se spisovatelem Jiřím Grusem dva měsíce ve vazbě. Byli jsme obviněni z pobouření, on za napsání románu "Detektiv", já za to, že jsem se mal chystat strejepisy tohoto románu svázat. Trvalo rok, než vyšetřovatel trestní stíhání zastavil, u mne pro nedostatek důkazů, u Jiřího Gruse s tím, že jeho román není schopen pobouřovat, že je pouze "nejapný". Podobným případem, ve kterém ale behužel státní orgány své stanovisko dosud nezměnily, je tvorba Ludvíka Vaculíka. Jeho krasne fejetopyzela jistě neohrozí zajmy chráněné zmíněným Paktem. Přesto bylo jejich opisování na psacím stroji trestně stíháno.
3. O mém a Grusevě stíhání pravdivě informoval v několika sděleních Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných. Za pravdu jim dal i postup statních orgánů a Vy sám se můžete přesvědčit o pravdivosti přiložených sdělení. Proč jsou dodnes kvůli vydávání podobných sdělení vezněni tito členové Výboru - Rudolf Batték, Václav Benda, Václav Havel, Jan Litemiský a Petr Uhl?

Vratme se teď k případu Ivana Jirouše, Františka Starka, Michala Hybla a Milana Friche. Všichni byli odsouzeni v souvislosti s časopisem "Vokno". Tento časopis obsahuje přibližně z jedné poloviny ukázky z literární a výtvarné tvorby a z druhé poloviny recenze, životopisy, informace u kulturním dění, filozofické a polemické stati. Svou existenci i roztrpčenosť a smutkem, který z něj vane, připomíná vážné problémy. Jistě ani Vám není jedno, že patříme k největším evropským znečištovatelům ovzduší, že u nás v posledních letech umírá sebevraždou více lidí než při dopravních nehodách, že tolik našich lidí emigruje. Tyto a podobné problémy, na které časopis upozorňuje / třeba s mimořádkem nebo formou, která každému nevyhovuje/, by mely vést k diskusi a k jejich pozitivnímu řešení a ne k trestnímu stíhání. Tím spíše, že zákon - Pakt o občanských a politických právech - omezuje svobodu projevu pouze v případech, kdy ohrožuje národní bezpečnost nebo veřejný pořádek nebo veřejné zdraví nebo morálku. Jsem přesvědčen, že časopis "Vokno" nic takového nedělá.

Pane presidente, vzhledem k Vašim zkušenostem s nezákoností padesátych let a vzhledem k tomu, že v naší republice zastáváte nejodpovědnější postavení, očekávám, že v této věci zasáhnete.

S pozdravem

ing. Pavel Roubal
Částrov 131
okres Pelhřimov 394 65

Dopis Miloše Reichrta reverendu Billy Grahamovi

Reverend Billy Graham
U S A

Praha 16.11.1982

Drahý bratře,

čtu v Rudém právu z 5.11.t.r., že si navždy budete pamatovat dny, které jste v Československu strávil. Těším se, že toto Vaše prohlášení je příslibem trvalého zájmu o dění v ČSSR a další spolupráce s křesťany v naší zemi. Nepatřím k těm, kteří Vaše veřejná vystoupení i celkový dopad Vaší návštěvy v Československu hodnotí bezezbytku negativně ; právě proto si dovoluji zaslát Vám několik připomínek.

Z prohlášení, že Vaše dojmy předčily očekávání, vyvozuji, že jste v lecěnsu musel korigovat své představy. Nedivím se, díky překážkám v komunikaci i z důvodu hůře postižitelných se šíří po světě /i u nás/ předsudky např. ten, že situaci křesťanů v ČSSR lze postihnout černobílým schématem "utlačovatelsky

komunistický režim proti utlačovaným církvím". Vždycky jsem se snažil v dosahu své působnosti rozptýlovat toto manichejské vidění věci, které jednoduše zbaňuje křesťany viny tím, že ji hází na druhé. Na něcocech naší společnosti mají křesťané /opovažují se považovat za křesťana/ svůj podíl. Příklad.

Minulý tyden se mne pracovníci čs. bezpečnosti dotazovali, kdo mi dal vstupenku na bohoslužebné shromázdění v chrámu u Salvátora, kde jste kázal /mimochedom: účastnit této shromázdění jsem se nakonec nemohl, pracovní povinnosti v kotelně, kde po odejmutí státního souhlasu k výkonu duchovenství činnosti již deset let působím jako topič, mi te nedovolily/. Odmitl jsem na otázku odpovědět a sdělil důvod zve svých konstitutivních dokumentech má československá církve evangelická i Čtyři pražské artikuly z r. 1419, z nichž první požaduje, aby "slovo Boží po království Českém svobodně a bez překážky od křesťanských kněží bylo zvěstováno a kázáno". Pokud vím, bylo to v historii česobratrské církve evangelické poprvé, co se v evangelickém chrámu konaly bohoslužby jen pro zvane, na zvláštní vstupenky. Tato skutečnost mne hluboce potěruje, neboť protiřeď základnímu určení evangelia, jež chce být kázáno všemu stvoření. Odpovědi na otázku, kdo mi dal na bohoslužbu vstupenku, bych se podílel na znetvoření evangelia. Pracovníci bezpečnosti dalej nenašli, sdělili mi pouze, že teto opatření podnikla sama církve. Musel jsem jim dát za pravdu. Kdyby se církve v této věci vzepřela, nikdo ji ke shromázdění na vstupenky nemohl donutit. At to bylo za jakýchkoli okolností a za jakýmkoli účelem, přivedila církve k něčemu, k čemu přivedit nemála právo. V tomto ohledu chápou a sdílí rezonanční mnichy nad Vaším podílem na této závažné a nebezpečné precedenz vytrácející skutečnosti. Zkrátka ne za vše nečlame v této zemi i po všem světu jsou zodpovědní komunisté.

Mnohokrát za své návštěvy jste se dotkl mírové problematiky i svého aktivního zapojení v mírovém hnutí. Tato otázka je pro československé křesťany jedním z velmi citlivých bodů, jednak díky specifické historické zkušenosti Čechů a Slováků, jednak díky tomu, že k čemuž použitelná mírová rátorika se pro řadu církevních funkcionářů u nás i jinde stala zaklinadlem, jehož vhodným uplatněním lze vyčarovat i jinak nedostupné povolení k přijemnému cestování napříč kontinenty. Nepatřím k těm, kteří tento fakt znechutil docela jakékoli mluvení o míru. Naopak bych byl rád, kdybychom ve věci míru mohli navázat učinnou spolupráci.

Snad jako úvod k dialogu přijmete malé zamýšlení nad slovním spojením "boj za mír", které se objevilo i v referátech sdělovacích prostředků o Vašich výrocích.

Každý boj, není-li jen vybuchem vášní, má svůj záměr : bud záchování toho, co je, nebo dosažení toho, co není. Vždycky však jde o záměr lidský. Tak i enen mír, který je záměrem boje, je nutně mírem lidským. Tentot mír - jako žádná lidská skutečnost - není pro křesťana absolutní hodnotou ; křesťan ví, že vše lidské je dvojznačné. Relativní hodnotu míru ozrejmuje i zkušenosť, že někdy ucta k životu, láska k blízkimu či přímo alternativa "Kristus nebo Džingischán" velí zříci se zachování stavajícího míru. Příklad : Slova "poženy Komárkové, napsané záhy po jejím návratu z nacistických kriminálů, nás učí, co je to odpustení :" Měli bychom pokleknout vedle těch, kteří nás zučovali. Měli bychom společně s nimi vyznávat nelásku svého srdce. Je naším úkolem před Bohem státi se znova jejich bratry ". Tato křesťanka v téma článku neméně pevně vyznává :" My jsme si přáli této války, poněvadž jsme už před ní poznali něco ještě strašnějšího. Přáli jsme si ji od té chvíle, kdy jsme věděli, že je nevyhnutelná. Z Norimberka byla vržena světu první výzva, když byla lidskost potupena protizidovskými zákony Cháceli jsme se bít za lidskou čest. Také naše věc byla věcí všeho lidstva, poněvadž byla věcí lidskou. Svět nás vyzval položit zbraně, aby byl zachráněn mír. Učinili jsme tak s pocitem hanby za celý svět - a čekali jsme válku".

A však i mír, který neznamená zachování nespravedlnosti, křivd, ne-li krutosti a zvrstev, mír neposkvrněný lidskou špatností, totiž mír toužený, jaký ještě nenastal, cíl tužeb národů i velkých bojovníků za mír, je cíldny.

I ty vreholně ušlechtilé, vznešené a krásné tužby jsou tužbami lidského srdce. A my víme, že "nejlstivější jest srdce nade všecko a nejpřevrácejší. Kdo vyrozumí jemu ?" /Jer.17,9/ Tužby lidského srdce se rády stávají "tím nejdůležitějším", vznešené ideály se snadno a nepozorovaně zvrhavají v idoly. A víme z čerstvých zkušeností 20. století, že je velmi těžké rozpoznat chvíli, kdy se vznešené lidské věci mění ve svůj rub a kdy obětové usili o jejich dosažení se převrací v obětové usili o medloslužbu.

Mír, o který lze bojovat, je lidská skutečnost ; o jeho zachování je však také třeba bojovat ; jindy je třeba bojovat proti míru / a eboje znamená často i nutnost porušovat kategorické Boží "nezabijej !", přičemž odmítnuti porušit přikázání může znamenat porušit totéž přikázání několikanásobně / a nemít přitom záruku, že záměr boje nezmění či už nezměnil své předznamenání. Však už samo slovní spojení "boj za mír" upomíná na cnu podivnou stránku hříšné lidské existence, vytiženou apoštolem Pavlem : "Nebo něčinim teho dobrého, což chci, ale činim to zlé, čehož nechci" /Rim 7,19/ ; třeba upřímně chceme mír a usilujeme o něj. Ale jak o něj bojujeme, už svým bojem o mír jej rušíme a mír, který chceme, se mění v boj, který nechceme.

Kromě dvojznačného lidského míru, pro který i proti kterému máme bojovat, po němž máme toužit i před ním varovat, je tu náš Boží . Mír jednoznačný a nepochybný. Mír, který vybojujeme nemůžeme - nebot už je vybojuván. Vždyť Bůh pokoje " smířil sebou všecko, v pokoj uvedě skrze krev kříže jeho" /Kol.1,20/. O tento mír nebojujeme, nýbrž prosíme, tento mír se nám zvěstuje a dává. Není záměrem našich bojů, předmětem našich snah. Je darem, který lze přijmout, zaplnit jím srdce, proměnovat jím život, prodlužovat jej do hlav i rukou, do mezilidských vztahů, do společenského života, bohaž i do mezinárodní politiky a zápasů o lidský mír. Evangelium neblahosloví bojovníky za mír, nýbrž činiteli pokoje /Mt.5,9/.

Bevolte, abych své uvahy a snad i mírový program řady československých křesťanů i mimokřesťanů shrnul do citátu z českého myslitele Emanuela Rádla, který porozuměl evangeliu pokoje a nadto ještě daleko před II. světovou válkou osvědčil ducha prorockého :" Dávám se ne bez sympatií na pacifisty : proč jsou jejich spolky - až příliš četné - tak málo respektovány skutečným během událostí? Jednou z velikých jejich vad jest, že bojují jen abstraktně proti válce mezi státy a tváří se, jako by dovedli tuto katastrofu zakříknouti nejakou bržurou nebo nejakým sjezdem dobrýmyslných pracovníků. Války se však poněhlu rodí z falešné ideologie ; občanstvo je už dávno zmobilizováno pro válku uvnitř státu, kdy se ještě za hranicemi prohlašují nejmírumilovnější hesla. Mírumilovnost může se osvědčit úspěšně na prvním místě jen mezi občanstvem státu ; budme proti vnitřním válkám, proti dělání vnitřních nepřátel a lehce dovedeme být proti válce mezi státy ".

Těším se, že Vy nebo někdo z Vašich spolupracovníků navážete styky s těmi bratřími v ČSSR, kterým otázka míru leží na srdeci.

S bratrským pozdravem

Miloš Rejchrt, duchovní československé
církve evangelické
Vršní 60, 182 00, Praha 8

Na vědomí : Synodní rada českokbr. církve evang. Praha
Ustřední Bratrské jednoty baptistů, Praha
Křest.mír. konference, Praha
prof. Božena Komárková, Brno

mluvčí Charty 77, Praha

Stalo se nestalo, aneb všechno je možné / Irena Borůvková/

Zhoršující se zdravotní stav šestasedmdesátileté maminky mě v posledních týdnech přidržuje doma, bojím se nechat ji na delší dobu samotnou. Ale ten pátek dosáhl stejn po vnučatech i unava z neustálého skrývání obav před nemocnou takovou míru, že rád přijímám návrh jí samotné, abych se na ně jela podívat. Uklidňuje mne, že jí je lépe a že se mohu vydat na cestu bez starosti. Vzájemná ~~xxxxxx~~ radost ze shledání, ale stejně tam trávím noc plnou neklidu a výčitek, že jsem odjela z domu. A tak druhý den, už po poledni, se loučím a vracam se. V myšlenkách předbíhám autobus, jak je asi doma. Pak celých dluhých dvacet minut - je sobota, a ta místní doprava! - čekám u nádraží na spoj do našeho sídliště. Konečně čtyřiaadvacítka, zanedlouho její konečná, kde vystupuji a pošpichám /pokud mi to chaze o holi dovoluje/ k domovu. Dělí mne od něj už jen pár desítek metrů. Musím projít malým parkovištěm, zpravidla volím uzkou refuz na jeho středu, nevnímám okolí, jen pedvídově registruji, že se blížím k autu, obažně crantověčervené řidiče, jejimž řidiči vyčnívá z otevřeného okénka ruka s cigaretou, ale te už jsem teměř u vozu, a tentýž řidič mne oslovouje "paní Borůvková, na okamžit". Překvapena zůstavám stát, první co mne upoutá, je mladíkův broží knír a na krku v rozeznalec kostkovane kosili obojek, ano to je to první slovo, které mne napadá: obojek. Zřejmě nový modní doplnek, kterými ti dnesní mladíci tak usilují o feminizaci svých mužských zevnájsků. Ale to už se zadní dvere otevírají a z místa za řidičem vyskakuje na chodník vysoký stínílý elegán, určitě by mohl být mým synem, a vyslovuje zaklinadlo: "Bezpečnost." Můj nemladý mozek, zatíženy ještě intenzivním pomyslením na tu moji milovanou domu, jen zvolna přijímá neve podnety zvenku, a já zcela mechanicky zdvořile, jak jsem navyklá, se ptám: "Co si rádte přát?" Jenom na okamžik potřebujeme se vás něco optat". Pořád jestě zaskočena, navrhují, že si dám doma tašku, je to jen pár kroků /jako by to nevěděli, já bláhová!/, ohláším se nemocné matce a... "To není třeba", přerušuje mne mladý muž na chodníku "my vás zdržíme jen chvíiku, nastupte si." A já jako poslušná ovečka skutečně pravými zadními dveřmi - mužem sedícím vedle řidiče pohotově otevřenými - nastupuji, auto se rozjíždí. S jeho přibývající rychlostí dostává se do obrátak konečně i můj mozek. Tak takhle to vypadá ve skutečnosti. Dosud znám taková přepadnutí jen z vyprávění. Ne, že bych s Bezpečností neměla zkušenost. Za těch víc než deset let, co jsou lidé jako já ve spektru jejich pozornosti, to už byl nejeden výslech, domovní prohlídky mám také zažité, ale to vše se pokázdě odehrálo za - po formální stránce vzato - regulérních podmínek. Písemná předvolání, příkazy prokurátora atd.

Jsem tak zabrána do svých myšlenek, otazníků, jak to bude dál, nejen tady v autě, ale doma, maminka ví, že se někdy touto dobou vrátím, nebude-li to brzo, začne mít obavy, dělá si je ted při každém mém zdřízení a na pouhém nákupu..., že si ani neuvedomuji, že je v autě ticho, a že je načase, abych se bránila. "Soudě podle oslovení mým jménem víte kdo jsem já. Nechtěli byste se mi pánové také vy představit a legitimovat? / a poprvé přejíždím pohledem po osádce vozu. Muž za volantem, zřejmě nejmladší z nich, upoutává - pravděpodobně bezduvodně - moji pozornost nejvíce. Musí být dost vysoké postavy, protože kolena má teměř u volantu, vidím, že jeho neha ovládající plynový pedál je obutá v elegantní botce z přírodní kůže, bez sněrování, a mírně špičatým nártem, neosoupané džínsy, černá silonová bunda, pravá ruka jen jedním prstem ležérně se dotýkající volantu je ozdobena waldemarovským řetízkem z bílého kevú, hřívá vlnitých světle hnědých vlasů. V zrcátku, kdykoliv o něj zavadím očima, se setkám s jeho pohledem. Z muže sedícího přede mnou bez pohnuti vidím jen začínající temenní plášť, nakrátko sestříhané vlasy neurčité barvy, určitě však už šedivějící, límeč šedozeLENÉho vlněného saka a část obroučky brýlí. Při nastupování jsem zahledla, že jsou tmavé, ted když trochu pootečil hlavu, vidím, že to nejsou "maskovací" skla, ale dioptrická. A ten "druhý elegán" vedle mne, co právě ted vyjímá z levé kapsy koženého černého saka rudou knížku a nenuceným pohybem jí v "bezpečné" vzdálenosti ode mne rozevírá, aby prokázal svoji totežnost sje oděn v dobré padnoucí tmavomodré kalhoty, doplněné stejnobarvými ponozkami - ale ty hnědé vyplétané boty, mladý muži, ty k nim nepadnou - bleděmodrou košíli a nápadnou kravatu

barevné ladící s ostatními svršky. "Okamžik /, snažím se protestovat proti jeho letmému předvedení své průkazky. "Vezmu si brýle, abych si mohla přečíst vaše jméno" a začínám lovit ve své tažce. "To je zbytečné" odsekne a dodává : "Kapitán Mašek". A tito dva pánové ?" ukazují na přední sedadla. "To jsou moji kolegové." Nabírám dech, uchyluji se k slovnímu fotbalu.- Vy jste z krajské správy ?/Proč vás to zajímá?- že jsem se nikdy se jménem kapitán Mašek nesetkala, a tyto dva pány, pokud se pamatuji, jsem také nikdy neviděla.- To znáte tak dobré všechny příslušníky? - Znám neznám, ale tolik už za ta léta, co mi nedáváte zapomenout, že jste tu na stráži a bdíte, vím zcela určitě, že každý z nás má svého "patrona". Kupříkladu teď bych byla ráda, kdyby byl toho...

"... ale? a proč ? - To bych už aspoň přibližně věděla, o co zas jde, ale takhle? Řekněte mi konečně, na čí popud a z jakého důvodu jsem byla zatčena?- Jaképak zatčení, vždyť jste dobrovolně nastoupila," chraňuje se a tím i po prvé jeví známku přítomnosti muž - sfinga přede mnou.- V mém věku a při mém zdravotním stavu bych vám těžko utíkala, a na veřejná vystoupení si už vůbec nepotrpid. Ostatně jsem byla tak zaujata myšlenkou na nemocnou matku, že vaše přepadání doporučoval bych vám nepoužívat tak silných slov, reagujte elegán. - vaše přepadání mi v prvé chvíli ani nedošlo. A na to vás upozorňuji, že mám doma nemocnou maminku, která kromě jiného trpí slabostí srdce, a jestliže nebudu co nejdříve doma, protože můj návrat očekává, riskujete, že jí budete mít na svědomí, a vůbec, žádám, abyste obrátili a odvezli mne tam, kde jste mne sebrali, a chechte-li ode mne něco, abyste mě jako po každé před tím obeslali úřední pozvánkou ...- Jen klid, může to být jak si přejete, záleží jen na vás, jak brzo se dostanete domů, chceme jen, abyste nám zodpověděla několik otázek, očekává ekgán po mému boku./To je tak nálehavé, že "pracujete" /ironizují/ a pálíte erární benzín i v sobotu ? odhaluji jeho snahu dostat se k meritu věci.- Pracujeme kdy je to třeba, ale od toho jsme tady my, abychom se ptali, a ne vy .. Tak k věci - říkala jste přece, že spěcháte - kdy jste se naposled viděla s paní Šabatovou ?... V těch Březinách to nebylo naposled, že ne ?... No jak myslíte, ale teď už to nebude na nás, ale na vás, jestli se nevrátíte domů včas.- Znovu opakuji, že za těchto okolností, kdy nevím, proč jsem se ocitla v tomhle autě, kdo jsou ti dva pánové přede mnou, proč právě v sobotu, se s vámi nebudu o ničem bavit. - A já vám znova opakuji, že nechceme nic jiného, než abyste nám řekla, o svých stycích s Šabatovou, nebo takovou paní Marvanovou, přece nechcete tvrdit, že ji neznáte, jaký je váš vztah k Malému, doktoru Palešovi, Lisevi ...Ne to musíte uznat, že toho na vás tak moc zase nechceme. Zhliboka nadechnout a přejít do ofenzívy ; jak bláhový je bezbranný člověk, ale copak nám dal někdo kurz sebeobrany? Tak tedy - uvažuji - kdybych skončila někde v polích, v lese, pravda při mé spíše nepohyblivosti než schopnosti rázné a delší chůze, by se to věru obtížně překonávalo, ale lidé v horších situacích vydělali víc, peníze na dopravu domů bych měla, a tak ... " Tak já vám něco řeknu : od této chvíle je zbytečné, abyste mi pekládal jakoukoliv otázku, z jednoho prostého důvodu - neodpovím vám. Rozhodně nikoliv zde v autě a někde v širém poli /ujiždeli jsme ven z města přes Vysokou nad Labem směrem ke Kunětické hoře/, jediné, nad mohu přistoupit, že zajedete zpět do Hradce na krajskou správu anebo do kterokoliv jiné úřadovny Bezpečnosti a tam pěkně podle všech pravidel, protokolárne, sepisete zprávu o mému zatčení. Kromě toho vás upozornuji , že si budu stěžovat na vaši Inspekcí a všude, kde se dá. Protože přepadnou .../jaképak přepadnutí, udělal vám něco, brání se elegán/.. přepadnout mne, jak jistě víte nemocnou ženu, na ulici, bránit mi, abych byla včas u další nemocné, to je jistě i podle všech - alergických - nařízení přinejménším nezodpovědné ..."

To už jsme pod Kunětickou horou odbocili směrem ke státní silnici spojující Pardubice s Hradcem, a na rozcestí řidič se tázavě obrací k muži sfinze, ten kývá hlavou vправo, takže to znamená, že se vrátíme, byť jsem cestou k místu, odkud mne unesli. Ten vedle mne, jemuž jedinemu zřejmě připadla úloha zpovídání, se ještě párkrát pokousí znova mi přednázovat jména, jež bych měla znát, ironizuje moje počinání, ale já už mám od té chvíle

ústa na zámek, po chvíli jsme po nové Pardubické zpět v našem městě, v Lipkách však řidič nevede auto směrem doprava k našemu sídlišti, ale do města, stáčí se k nádraží - že by přece jen vyhovali mému požadavku ? - před námi je totiž úřadovna VB. Ale ne, zastavujeme před sousední budovou Dřevotvaru a jiných podniků, elegán prenáší poslední slova, zlostná "Tak prosím !" Hbitě vyskakuje z auta, v prvé chvíli si já naivka myslím, že se snad chystá mně, invalidce pomocí vystoupit, ale on zůstává opřen o zadek karoserie, já se svou holí a cestovní taškou se prachně k trachám z vozu, málem se zamotám do dolu visícího bezpečnostního pasu, a bez jediného slova jak z úst mužů zůstávajících v autě tak z mých, konečně své krátkodobé nedobrovolné pojízdné vězení opouštím. Rázavě pohlédnu na muže opřeného o vůz, ale ten mi už zdánlivě nevěnuje pozornost, zapaluje si kentku /kterou mi za jízdy nabídl, ale sám nekouřil, zato řidič, ten odpaloval jednu marlboro od druhé/, aniž by cokoli jen prohodil. Přecházím na druhý chodník, snažím se přes clonu slzí, kterým se ted už nebránil a pies rychle hustoucí šero zahlédnut státní poznávací značku, marně, jak jinak, vždyť proto asi ta rychlosť, s níž se před ní postavil, ale co, už je mi všechno jedno, rychle tukám svojí hůlčíčkovou znovu na stejné místo, kde jsem zhruba před hodinou tak netrpělivě vyhlížela čtyřiadvacítku. A konečně doma, maminka " tak tys přece přijala, já už myslela, že se ti od dětí nechtělo, a že neplíjedeš, ani bych se ti nedivila, a co je tam nového, jsou zdraví, všechno je vporádku ? . Ano, ano, maminko, to víš, že ano, všechno je vporádku.... Pak jdeme obě dvě brzo spát, já s pomocí prásků, tentokrát v silnější dávce, ráno se probouzím a říkám si : stalo se to či nestalo, byl to jen ošklivý sen anebo skutečnost? Úplně probuzení, ach ano, buhužel, u nás je přece všechno možné. Ba ono se to vskutku stalo, a bylo to 16. října 1982.

Irena Berůvková